

Handläggare: Marita Åkersten
Telefon: 08-508 36 215

Till
Äldrenämnden
den 12 april 2011

Fördelning av medel för ökad bemanning inom demensvården

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelningsmodell av medel för att öka bemanningen i demensboenden
2. Äldrenämnden ger äldreförvaltningen i uppdrag att fördela medel till demensboenden enligt beslutad fördelningsmodell.

Eva Frunk Lind
Direktör

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

För att höja kvaliteten i stadens demensboenden har kommunfullmäktige i budget 2011 beslutat att tillföra demensvården 150 mnkr under perioden 2011-2013. Enligt beslut i kommunstyrelsen den 16 mars 2011 ska äldrenämnden fördela 47,3 mnkr under 2011 för ökad bemanning i demensboenden. Äldreförvaltningen har utarbetat ett förslag till fördelningsmodell som innebär att stadens alla demensboenden, oavsett regiform, ska ges möjlighet att få ta del av de medel som avsatts för att höja kvaliteten inom demensboenden i Stockholm stad. Ansökan om medel kan göras av nämnder eller enskilda utförare till äldrenämnden.

Förvaltningens förslag innebär att medlen fördelas per enhet/avdelning. Varje enhet/avdelning kan beviljas ca 120 tkr. För att boenden med endast en enhet/avdelning för äldre med demenssjukdomar ska kunna göra faktiska personalutökningar är det lägsta belopp ett boende kan beviljas 200 tkr. Summan per enhet/avdelning

kan komma att justeras beroende på hur många enheter/ avdelningar som kommer att beviljas medel.

Vidare föreslår förvaltningen att mindre boenden som lokalmässigt ligger avskilt och därmed inte har några samordningsmöjligheter överhuvudtaget med andra enheter/avdelningar kan ansöka om extra medel. 5 mnkr reserveras för detta ändamål.

Bakgrund

Personaltätheten och personalens kompetens är två av de viktigaste kvalitetsfaktorerna för kvaliteten på vården och omsorgen om äldre med demenssjukdomar. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom 2010 betonas vikten av en personcentrerad omvårdnad och betydelsen av dagliga aktiviteter. Vid Socialstyrelsens nationella tillsyn av nattbemanningen på demensboenden har konstaterats att bl.a. organisation och bemanning inte alltid ger förutsättningar för trygghet och säkerhet för de boende. Det finns i dagsläget inga riktlinjer för vilken personaltäthet ett demensboende bör ha. Socialstyrelsen har nyligen fått ett regeringsuppdrag att ta fram en vägledning för bemanning i demensboenden men det är ännu oklart när en sådan vägledning finns att tillgå.

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum har på uppdrag av äldreförvaltningen utrett vad som kan vara lämplig bemanning i demensboenden. I deras rapport, Lämplig bemanning i boende särskilt avsett för personer med demenssjukdom (2010), konstateras att ur ett ekonomiskt perspektiv har lokalernas utformning, samordningsmöjligheter och antalet boende per enhet stor betydelse för fördelningen av personalresurserna dygnet runt.

Ärendet

För att höja kvaliteten i stadens demensboenden har kommunfullmäktige i budget 2011 beslutat att tillföra demensvården 150 mnkr under perioden 2011-2013. Syftet är att öka bemanningen och andelen behöriga medarbetare i stadens demensboenden. Enligt beslut i kommunstyrelsen den 16 mars 2011 ska 47,3 mnkr fördelas under 2011 för att öka bemanningen inom demensvården.

Ansökan om medel kan göras av nämnder eller enskilda utförare till äldrenämnden. Äldrenämnden uppmanas upprätta anvisningar för ansökningsförfarandet och redovisning, behandla ansökningar samt göra fördelning av medel. Äldrenämnden ansvarar även för uppföljning som rapporteras i tertialrapport 2.

Enligt kommunstyrelsens beslut ska medlen fördelas till renodlade demensboenden och avdelningar för dementa för att höja kvaliteten genom ökad bemanning utöver redan avtalade skyldigheter för utförare. Vidare har kommunstyrelsen beslutat att nämnd eller enskild utförare kan ansöka om maximalt 400 tkr per avdelning och år. I redovisningen ska styrkas att medlen använts till ökad bemanning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och planering. Kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämndens handikappråd har tagit del av ärendet den 12 april 2011. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 11 april 2011.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens demensboenden ska ha en bemanning som kan tillgodose en god säkerhet för de äldre, en god vård och omsorg samt behovet av social stimulans och aktiviteter. Det åligger vårdgivaren att säkerställa att de har det antal personal som krävs dygnet runt för att de ska kunna utföra sina åtaganden. Äldreförvaltningen anser att de medel som kommunfullmäktige avsatt för demensboenden ska bidra till att ytterligare förstärka den personcentrerade omvårdnaden och det sociala innehållet i vardagen för den enskilde.

Mindre boendeenheter är något som eftersträvas inom demensvården och finns som ett prioriteringsområde i de nationella riktlinjerna för vård och omsorg om personer med demenssjukdomar. Vilken bemanning som krävs i ett demensboende kan variera bl.a. beroende på vårdtyngd. I Äldrecentrums rapport om lämplig bemanning i demensboenden konstateras att ur ett ekonomiskt perspektiv har också boendets storlek och lokalmässiga förutsättningar betydelse. Detta innebär att det kan vara svårare för ett boende med få samordningsmöjligheter och färre än 10 boende per enhet/avdelning att fördela personalresurserna optimalt över dygnet.

Enligt uppgifter från stadsdelsförvaltningarna finns inom Stockholms stad ca 345 enheter/avdelningar som är avsedda för personer med demenssjukdomar, dessa avdelningar är fördelade på ca 80 boenden. Ca 29 boenden har endast en eller två enheter/avdelningar avsedda för personer med demenssjukdom. Några av dem ligger dock i anslutning till andra vård- och omsorgsenheter och har därmed vissa samordningsmöjligheter.

Förutsättningar för att kunna ansöka om medel

Förvaltningen föreslår följande förutsättningar för att demensboenden ska kunna ansöka om medlen:

- ☐ Enheten/avdelningen är avsedd för personer som är 65 år och äldre med demenssjukdomar.
- ☐ Enheten/avdelningen ingår i stadens valfrihetssystem och är inget profilboende*.
- ☐ Minst 80 % av de boende på enheten/avdelningen kommer från Stockholms stad vid ansökningstillfället.

* Profilboenden har en annan dygnsersättning än demensboenden i valfrihetssystemet, bl.a. för att de behöver ha en högre bemanning

Fördelning av medel

Förvaltningens förslag till fördelning innebär att alla boenden i stadens valfrihetssystem, oavsett regiform, som uppfyller ovanstående förutsättningar ska ges möjlighet att få ta del av de medel som avsatts för att höja kvaliteten inom demensboenden i Stockholm stad. Målsättningen med förvaltningens förslag är att medlen ska bidra till att alla boenden, oavsett storlek och lokalmässiga förutsättningar, ska kunna göra faktiska utökningar av bemanningen.

Förvaltningen föreslår att ansökan och fördelning av medel görs per enhet/avdelning. Ett boende kan beviljas ca 120 tkr per enhet/avdelning. Ju fler antal platser och antal enheter/avdelningar ett boende har desto större är samordningsmöjligheterna. För att boenden med endast en enhet/avdelning för äldre med demenssjukdomar ska kunna göra faktiska personalutökningar är det lägsta belopp ett boende kan beviljas 200 tkr. Även om de inte kan utöka antalet anställda ska de kunna utöka tjänstgöringsgraden för deltidsanställda och på så sätt få en högre personaltäthet. Summan per enhet/avdelning kan komma att justeras beroende på hur många enheter/avdelningar som kommer att beviljas medel.

Mindre boenden som lokalmässigt ligger avskilt och därmed inte har några samordningsmöjligheter överhuvudtaget med andra enheter/avdelningar kan ansöka om extra medel. För att kunna ansöka om extra medel ska boendet ha högst två enheter/avdelningar med mindre än 10 boende per enhet/avdelning. Totalt är det högsta belopp en enhet/avdelning kan beviljas 400 tkr, inklusive extra medel. Förvaltningen föreslår att 5,0 mnkr reserveras för detta ändamål.

För att boendena ska kunna göra långsiktiga personalutökningar föreslår äldreförvaltningen att denna fördelningsprincip även ska gälla för åren 2012 och 2013. Justeringar av summorna kan dock behöva göras beroende på eventuella verksamhetsförändringar och kommande upphandlingar.

Ansökan

Ansökan om medel kan göras av nämnder eller enskilda utförare till äldrenämnden. Äldreförvaltningen kommer att ta fram en särskild blankett som ska användas vid ansökan. I ansökan ska enhetens/avdelningens nuvarande bemanning och personaltäthet anges. Av ansökan ska framgå vilka personalutökningar respektive enheten/avdelning vill göra och varför. Vidare ska också anges förväntade effekter av den utökade bemanningen.

Ansökan om extra medel för mindre enheter

I ansökan ska boendet motivera varför de ansöker om extra medel. Till ansökan ska täthetsschema bifogas där det framgår hur personalen är fördelad dag, kväll och natt. Det ska tydligt framgå om samordning av personalresurser dag, kväll eller natt sker med andra enheter/avdelningar.

Ansökningarna ska vara äldreförvaltningen tillhanda senast 1 juni 2011. Meddelande om vilka medel som beviljats ska vara de sökande tillhanda senast 1 juli 2011.

Efter att äldreförvaltningen meddelat vilka medel respektive boende beviljats ska samtliga enheter/avdelningar inkomma med ett täthetsschema där det tydligt framgår vilka personalutökningar som kommer att göras med de medel som beviljats. Dessa ska vara äldreförvaltningen tillhanda senast 8 augusti 2011.

I ansökan är det viktigt att komma ihåg att summan som beviljas för 2011 är beräknad för helår även om utbetalningen sker först vid halvårsskiftet. Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan verksamheter i egen regi inte föra över medel till nästkommande år. Detta innebär att bemanningen kan ökas något mer under 2011 än under de påföljande två år som medlen utbetalas. Privata utförare däremot kan välja att fördela medlen även under påföljande år. Det väsentliga är att de personalutökningar som görs motsvarar de medel som beviljats.

Uppföljning

I tertialrapport 2, 2011 gör äldreförvaltningen en redovisning av vilka enheter/avdelningar som erhållit medel för ökad bemanning och hur dessa avser att disponera de erhållna medlen. I tertialrapport 2, 2012 och 2013 kommer uppföljningar av utbetalda medel att redovisas. Samtliga enheter/avdelningar som beviljats medel ska då redovisa vilka utökningar som gjorts av bemanningen och vilka effekter det haft för verksamheten.